

Referans

Yeni gelir vergisi tasarısı şimdi de Şimşek'e takıldı

Vergi Konseyi tarafından üç yıldır üzerinde tartışılarak tasarı haline getirilen Gelir Vergisi Yasa Tasarısı bu kez de Maliye Bakanlığı koltuğuna oturan Mehmet Şimşek'in onayını bekleyecek.

SELMA ŞİMŞEK BEKTAŞ / ENİS TAYMAN

Mayıs ayı içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) gündemine gelmesi beklenen Gelir Vergisi Yasa Tasarısı şimdi de Maliye Bakanlığında görev değişikliğine takılıyor. Üç yıldır üzerinde çalışılan ve vergi adaletini sağlamayı hedefleyen tasarrının şimdi de yeni bakan Mehmet Şimşek tarafından ele alınacağını belirten vergi uzmanları, tasarrının yasalara 2010'da yürürlüğe girmesinin giderek zorlaştığı görüşünde.

Vergi kaçırma önlemek, vergide adaleti sağlamak gibi hedeflerle oluşturulan Vergi Konseyi tarafından üç yıldır üzerinde tartışılarak tasarı haline getirilen Gelir Vergisi Yasa Tasarısı, hâlen Maliye Bakanlığında bekliyor.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın görevinden ayrılması nedeniyle TBMM'ye gelmesi gecikecek olan tasarı için Vergi Konseyi'nin en kritik toplantılardan biri dün iptal edildi. Vergi uzmanlarına göre Vergi Konseyi üyelerinin katılacağı toplantının iptali, vergide adalet hedefleyen yasa tasarrının TBMM'ye inme olasılığını da zayıflattığı gibi yasanın 2010'da yürürlüğe girmesini de ortadan kaldırıyor.

Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yapacağı anlaşmanın da önemli kriterlerinden biri olan yasa tasarrıyla hedeflenen en önemli değişiklik belirlenen bazı sektörlerde ortalamadan altında gelir beyan edenlere yönelik öngörüler olacak. Gelir beyanı dışında harcamaları dikkate alınmasını öngören tasarı kabul edilirse bir vergi mükellefi sadece gelir beyanını değil yaptığı harcamaları da bildirmek zorunda kalacak. Harcamaları gelir beyanından fazla olan mükellef ise harcamasının kaynağını açıklamakla yükümlü hale getirilecek. Harcamasının kaynağını açıklayamayan mükellef, gelir ve harcama arasındaki farkın vergisini ödemek zorunda kalacak.

Bu konu tasarrının en tartışılabilir konusu. Tasarıya önce "Nereden buldun" sorusuyla giren maddeye

YENİ GELİR VERGİSİ TASLAĞI'NDA NELER VAR

- Sporcular serbest meslek erbabı olarak nitelenecek.
- Gayrimenkul sermaye iradı kalkacak.
- Gezici çalışan veya doğrudan doğruya tüketiciye iş yapan küçük esnafa vergi istisnası var.
- Veraset vergisi kaldırılacak.

- Çiftçilerin zirai kazançları hasılat üzerinden vergilendirilecek.
- Kayıt olmayan çiftçiler, kamu tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon ve primlerden faydalanamayacak.
- Vergi Konseyi'nin

hazırladığı tasarlada gelir vergisi oranları değiştirilecek. Oran sayısı 4'ten 3'e inecek.

FAALİYET GRUPLARINA GÖRE BAZI KAZANÇ VE VERGİLER

(2007 Dönemine İlişkin 2008'de Beyan Edilen)

Faaliyet Grupları	Mükellef Sayısı	Ortalama Yıllık Vergi	Net Aylık Gelir (TL)
Altın İmalat ve Tic.	17.511	2.118,69	653,00
Akaryakıt Tic.	9.755	6.345,78	1.439,00
Bakkaliye-Süpermarket	98.167	922,31	348
Bina İnşaat	2.601	4.800,79	1.060,00
Otelier-Moteller	6.537	2.471,89	632,00
Demir Çelik (Ticaret)	1.569	5.672,13	1.301,00
Deri Ticareti	1.110	2.202,52	606,00
Avukatlar	36.854	6.825,03	1.540,00
Diğ Hekimi	11.614	1.737,70	592,00
Doktorlar	14.356	7.016,45	1.597,00
Seyahat ve Turizm İjl.	8.452	1.185,87	378,00
Mobilyacılar	35.970	1.025,28	336,00
Lokantalar	52.912	748,99	256,00
Kürk İmalat	90	1.105,96	356,00
Konfeksiyon (Parekende)	35.594	1.065,29	345,00
Deterjan Tic.	5.372	779,00	270,00
Noterler	1.777	72.459,00	12.102,00

Vergi Denetmenleri Derneği İnternet Sitesi'nden alınmıştır.

İlişkin Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın geçtiğimiz günlerde "IMF'nin isteği üzerine hiç kimseye nereden buldun diye sorulmasına izin vermem. Vergi barışı gündemdeyken kimseye bu soruyu sormayız" demesi tasarıyı tehlikeyle sokan nedenlerden biri olmuştu. Tasarıda yapılan değişiklik ise kimi zaman asgari ücretin bile altında vergi veren kimi meslek gruplarında harcamalar üzerinden vergi tabiiğini öngörüyordu.

Kapsamlı vergi reformu gerek

Örneğin avukat, doktor, kuyumcu gibi birçok faaliyet grubunda 1 milyon 615 bin 541 mükellefin 2007'de verdiği beyannamelelere göre kuyumcular ayda 653, diğ hekimleri 592, lokantacılar 256, doktorlar bin 597 avukatlar ise bin 540 TL net gelir elde etmiş görünüyor. İstanbul Serbest Muhasebeci Mali

Müşavirler Odası (İSMMMO) Başkanı Yahya Arkan'a göre yapılacak değişiklik esas olarak üçlü bir sacayağından oluşuyor. Arkan, "Gider beyan esaslı ilk nokta. Beyanname, ön kontrol yani açıklanacak beyanın ön araştırması ikinci nokta. Asgari Gayri Safi Hasıla, yani özellikle hizmet sektöründeki mükelleflerin ortalama gelir beyanlarının karşılaştırılması sistemi de üçüncü nokta" diyor. Gelişmiş ülkelerde mükellefe harcamasının kaynağını sorulduğunu söyleyen Arkan'a göre, bu tasarı ancak kapsamlı bir vergi reformu ile birlikte gerçekleştirilebilir. "Tasarının onaylanması siyasi iradeye bağlı" diye konuşan Arkan, Maliye Bakanlığı koltuğuna oturan Mehmet Şimşek'in yaklaşımının da tasarrının kaderini belirleyeceği görüşünde.

Adını vermek istemeyen bir

Vergi Konseyi üyesine göre ise tasarı gelir ve harcama karşılaştırmasına dayanmazsa bir iş yarayacak gibi görünmüyor. Vergi Konseyi üyesinin diğ önerileri ise şöyle sıralanıyor: "Gelir vergisi oranı düşürülmeli. Küçük esnafı basit usul olarak adlandırılan vergi sisteminden kurtarmak ve böylece ciddi ölçüde tahsil edilemeyen vergileri sisteme katmak gerekir. Vatandaşın belgenin peşine düşmesini sağlamak şarttır. Bazı konularda KDV oranını düşürmek ve böylece belge almamayı cazip olmaktan çıkarmak ve denetimleri artırarak cezayı ağırlaştırmakta gereklidir."

Vergi Konseyi Başkanı Mustafa Uysal ise yeni tasarı hakkında konuşmaktan kaçınıyor ve çalışmayı "henüz çok ham" olarak yorumluyor ve "üzerinde çalışılıyor bile diyemiyoruz" diyor.

